

Zeithueber.
Den store Millionarv
 Af **W. Rasch.**

I en Række af Aar har man i Norge været interesseret i den store Millionarv, der var faldet et Sted i Udlandet, og hvortil man har forment sig berettiget ved Slægtskabsforhold, naar man bare kunde bevise dette sit formentlige Slægtskab. Arkiverne har faaet det travelt, Undersøgelser har været anstillet for at søge at dokumentere sine Paastande, og Departementets Konsulatkontor har haft meget Besvær med denne store Arv, men det har altid vist sig, at det hele var en Indbildning, der var ingen Arv at faa.

Arven har haft forskjellige Navne, saaledes skulde der være falden en stor Arv efter en fransk General Lallang eller Laland, der skulle være af norsk Herkomst og skrive sig fra en Gaard Laland paa Stavangerkanten, men dette var naturligtvis den rene Fantasi og førte ikke til noget. Nogle Aar senere var der en ny Millionarv, eller kanske rettere den samme Millionarv under et nyt Navn, som interesserede Folk og som omtaltes i Aviserne, nu var det den Brandt'ske Millionarv, der var falden i Holland, det gjaldt at faa Del i, men heller ikke denne førte til noget. Der var saa stille nogen Tid. Arvespørgsmaalet kom imidlertid paany op igen, nu under Navnet af den Galtung'ske Millionarv, der efter Aviserne skulde være falden i Amerika, men heller ikke denne førte til noget, man blev lige fattig, som man var før, havde isteden sat Penge til paa Undersøgelser og Attester. Endelig kom efter nogle Aars Forløb Arvespørgsmaalet op igjen, men denne Gang var da Arven os nærmere, thi den skulde være efter ingen mindre end Finlands berygtede Guvernør Bobrikow, eller muligvis hans Hustru, der saavidt erindres var en Datter af den norskfødte General Holmsen i russisk Tjeneste, men ogsaa med denne Millionarv gik det som de tidligere, det hele var Fantasi og Indbildning.

Muligens kan denne Millionarv have gaaet under endnu flere Navne.

Imidlertid ligger der dog noget til Grund for disse Millionarve, der har dæmret noget for Folks Bevidsthed om en stor Arv i Udlandet, men man har ikke haft det klart for sig, hvorledes det hang sammen, eller hvor den var at hente.

Sagen forholder sig imidlertid vistnok saaledes:

Omkring 1730 døde der i Østerrige en Oberst Daniel Zeithueber, der efterlod sig en Formue paa 20 Millioner østerrigske Gulden i rede Penge. Han havde paa sin Moders Side Slægt i Norge,

og fra den kejserlige Regjering blev der derfor gennem den danske Gesandt i Wien sendt følgende Forespørgsel hertil om hans Familie.

Skrivelse fra den ved det kejserlige Hof i Wien værende Envoyé Conference Raad Berckentin til Krigscancelliet i Kjøbenhavn.

Hochwohlgebohrner.

Es ist vor einiger Zeit der Kayserliche Obriste und Commandant der Vestung Rheinfels, namens Daniel Zeidthueber, daselbst mit Tode abgegangen, und hat ohne hinterlassung einige Erben ein ziemlich groses vermögen (darunter allein bey hiesiger Stadt Banco sich über 20/m*) Gulden in baaren Gelde deponiret befinden) zuruck gelassen. Da man nun hirselbst die gesicherte Muhtmasung haben wil, als ob derselbe aus aus Norwegwn geburtig, auch anfänglich in unsern Kriegs Diensten gestanden: solchene nach es gar wohl seye könnte, dass von dessen nahen anverwandten etwan noch einige in Norwegen sich in Leben finden mögten, welchen solche ansehnliche Erbsschafft nach behöriger legitimation zufallen müste. Als bin ich von einen Kriegs Agenten alhier avertiret, und zugleich ersuchet worden desfals sichere Nachricht einzuziehen.

Zu dem ende ich dan Ew. Excell. inständigst wil erzuchet haben bey dem Köninger. Commissariat zu Copenhagen in denen Muster Listen von in circa anno 1675 bis 1688 nachschlagen zu lassen ob gedachter Nahme sich daselbst finden mögte? ingleichen auch in Norwegen sich desfals zu erkündigen, ob von gedachten Obristens Nahmen und Familie sich noch jemand finde, der als Erbe sich zu dessen verlassenschaft behörigermasen legitimiren könne. In erwartung beliebiger Antwort und Nachricht hierüber beharre in der Zeit mit schuldigster Hochachtung

Wien, den 12te April 1732.

Ew. Excellence
gantz gehorsamster Diener

Berckentin.

Denne Forespørgsel er fra Overkrigssekretær for Land og Søetaten Paul Løvenørn oversendt Generalitetet Søndenfjelds (i Norge) ved følgende Skrivelse:

Høyædle og Velbaarne Høitærede Herrer.

Af hosfølgende Copilige(!) Bilage vilde Eders Excell. og Velb. behage videre at fornemme, hvad Hands Kongl. Mayts ved det Kayserlige Hoff værende Envoyé Hr. Conferentz Raad Berckentin anlangendes een der afdøde Kayserlig Oberster Zeidthueber indberettet haver. Og som her ved General Commissariatet ingen

*) Dette 20 m er forklaret dels som 20 Millioner, dels som 20 tusinde.

Efterretning om samme Navn haves; Men dog alligevel efter den om hannem giorte Description kunde være venteligt at der oppe i Norge maatte være nogen hannem Paarørende; Saa vilde Eders Excell. og Velb. behage ey alleeneste de der oppe befindlige Protocoller detsangaaende at lade eftersee, og ellers sligt paa den meest beqvemmeligste Maade til enhvers Efterretning at gjøre bekiendt, men endogsaa herforuden, naar saadant skeet er, denne Sags Omstendighed Hr. General Major Huitfeld bekiendt gjøre, paa det han udi det Nordenfieldske paa samme maade sligt lader publicere, og hvis saa er at deroppe nogle virckelige Paarørende af forbem. Oberste Ziedthueber fandtes at være, at samme sig da om deris Arve Pretention jo før jo heller directe til velbem. Hr. Conferentz Raad og Envoye Berckentin udi Wien adresserer. Jeg forbliver ellers med stedzeværende Estime

Kiøbenhavn, den 24de May 1732.

Eders Excellenzes og Velbaarenheds
tjenstberedvilligste tiener

Til Generalitetet Sydenfields.

P. d. Løwenørn.

Gjennem Kommandanten paa Bergenhus er Skrivelsen kommuniceret Stiftamtmanden i Bergen og ligervis har man forholdt sig i Trondhjem.

I Bergen kan der ikke sees, at nogen har meldt sig, i Trondhjem derimod synes man virkelig at have fundet hans Slægt.

Daniel Zeithueber var født i Svee Sogn i Herjedalen, hvor Faderen Ole Danielsen boede, men i Guttens spæde Barndom flyttede Faderen i Krigens Tid (1645) over til Norge og bosatte sig i Selbo, Strindens Fogderi, paa en Plads Sæterhaug, hvor han boede til sin Død.

Sønnen maa allerede tidlig have forladt Hjemmet, for først som Matros paa Handelsskibe, senere som Orlogsgast. Paa denne Tid gik han under Navnet Daniel Sæterhaug eller som det dengang skreves »Zeiterhau«. I Begyndelsen af den store nordiske Krig deltog han i Krigen i Bahus, senere gik han i fremmed Krigstjeneste og c: 1713 skrev han til sit Søskendebarn Gunnar Bjørnsen Sæterhaug, som da var Kapt. des armes, om at denne maatte sende ham en af sine Sønner, saa skulde han »forsee ham ved Krigsvæsenet i Tyskland«, hvilket tyder paa, at »Zeithueber«, som han nu kalder sig, maa være kommen i en høi Stilling.

Som nævnt døde Zeithueber som Oberst og Kommandant 1731 uden at efterlade sig Livsarvinger og der opstod da Spørgsmaalet om de rette Arvinger. Blandt disse var da ogsaa ovennævnte Gunnar Bjørnsen Sæterhaug. I Sagens Anledning blev der ²³/₁₀ 1733 holdt Extraret i Strinden til Optagelse af Tings-

Denne Tabel stemmer rigtignok ikke ganske med den i forrige Bind S. 76 leverede Tabel (hvor der forresten forekommer nogle høist mærkelige Navne som Kersken, Giuru), men da denne er bygget paa det optagne samtidige Tingsvidne 1743, da endnu Bjørn Gunnarsens Enke og Børn levede, skulde man have Lov til at antage at Slægtskabet er rigtig. Formodentlig hviler den paa S. 76 meddelte Tabel paa senere og mindre nøiagtige Meddelelser, thi det maa dog være klart, at den Peder Bjørnsen, der var død 1743 ikke kan være den Peder Bjørnsen, der 1771 gjør Krav gjældende paa Arven. Det være nu hermed som det være vil, udenom Tingsvidnet kan man neppe komme. Til yderligere Bevis føres, at Arvingerne $^{24}/_{12}$ 1748 erhvervede Pastor Thodes Attest for at afg. Kaptein des Armes Gunnar Bjørnsen Sætterhaug var viet i Frue Kirke og at han der havde ladet døbe sine Børn, hvis Navne vare: 1) Ole Gunnarsen, † og efterlod Datteren Olava, 2) Ingeborg Gunnarsd. g. med Anders paa Baklandet, 3) Anne Gunnard. g. m. Ole paa Bromstad og 4) Guri Gunnarsd. †, g. m. Ole Olufsen, Søn Christofer.

Alle disse Beviser hjalp imidlertid intet og heller ikke havde Arvingernes Fuldmægtig Apoteker Stracken, der foretog en Reise til Danmark og Tyskland mere Held med sig. Enten den keiserlige Regjering var vrangvillig eller ikke forstod de optagne Tingsvidner skal være usagt, men den keiserlige Legations Sekretær von Harding erklærede, at han ikke kunde fremme Sagen, da Dokumenterne ikke var forsynede med Hans M. Kongen af Danmarks egenhændige Attest om at disse vare ægte og fuldgyldige her i Landet. Efter at saadan Attest under $^{28}/_{2}$ 1749 var udfærdiget skulde man tro Arvesagen var sin Afslutning nær, men Wiens Skifteret gjorde fremdeles Vrøvl, og der stod man.

Paa Arvingernes Anmodning antog nu Kjøbmand Hans Hornemann sig Sagen. I 1754 lod han endnu et nyt Tingsvidne optage ved Byretten, hvor Ætbolken endnu engang blev opsat. Sagen havde nu været for Skifteretten i over 20 Aar, om Hornemann var heldigere i sine Bestræbelser kan ikke sees, men Sagen sees at have varet i endnu 20 Aar og hvad Enden paa den blev, kan ikke siges, den findes muligens i det danske eller østerrigske Udenrigsministeriums Arkiv, eller Krigskollegiets Arkiv i Wien.

Der var ogsaa en Familie Zeidler paa Kongsberg, der konkurrerede om Arven. Christofer Zeidler, som var født i Hartzen, var kommen til Kongsberg, hvor han blev gift og fik 4 Børn. En Søn, Daniel Christofersen Zeidler reiste senere til Tyskland og vendte aldrig tilbage. De 3 andre Børns Efterkommere reiste Arvekrav, da de formodede at Daniel Zeidler var identisk med Daniel Zeidelhueber eller Zeithueber. De indsendte et Tings-

vidne om sit Slægtskab med Zeidler, og dette sendtes videre til Gesandten i Wien, men det blev ikke betragtet som noget gyldigt Bevis, da det ikke kunde bevise Identiteten af disse to Personer.

Da man ikke har noget Bevis for, at Summen er tilfalden de omtalte Slægtninger i Norge, maa man antage at Arven forlængst er gaaet ind i den østerrigske Statskasse og at Sagen saaledes omsider er op- og afgjort.

Efter at ovenstaaende er sat, læses i »Aftenposten« for 30. Oktober om »Millionarven fra Holland«, som skal tilfalde en Familie i Haugesund, og Beretningen lyder saaledes:

Provst Dybdahl i Skjold, der levede ca. 1790, havde en Søn, Andreas, der en Tid studerede ved Københavns Universitet, og da han kom paa Kant med sin Fader, rejste han til Holland og skal der have tjent sig en Formue.

Dette er den reneste Fantasi og maa henregnes til de ovenfor omtalte Arvesager. Provst og Sognepræst Andreas Dybdahl til Skjold døde 7. Marts 1803 og Registreringsforretning holdtes paa Skjolds Præstegaard den 12. April. Børnene vare: 1) Sønnen Henrik Dybdahl, 10 Aar gl., 2) ældste Datter Christiane Elisabeth, 17 Aar, og 3) yngste Datter Anna Henrikka, 12 Aar gl., der vare umyndige og hjemme hos Moderen.

Som man ser, har der ikke været nogen Søn Andreas, og da Sønnen Henrik vides at have været Jurist (eller vistnok rettere Kontorist) og en Tid Sorenskriverfuldmægtig i Søndhordland, falder saaledes det hele fuldstændig sammen som et Korthus. Familien faar nøje sig med skuffede Forhaabninger og kan spare sig al Ulejlighed og Udgifter.